

розвивається відповідно своїх можливостей. Методика є досить ефективною, що підтверджують випускники школи Монтесорі: «люди які змінили світ, створили google, вікіпедію, твітер, – є випускниками школи Монтесорі», – підкреслює Віолета Каледа.

Список використаних джерел

1. Білецька С. В. Дитиноцентрована педагогіка: теорія і практика західних країн : посібник / С. В. Білецька. – Харків : Факт, 2008. – 255 с. (текст лекції за стор. 102-117).
2. Дичківська І. М. Монтесорі: теорія і технологія / І. М. Дичківська, Т.І. Поніманська. – Київ: Слово, 2006. – 304 с.
3. Улюкаєва І. Г. Історія дошкільної педагогіки : навч. посіб. / І. Г. Улюкаєва. – Харків : Вид-во «Діса плюс», 2015. – С. 92–135.
4. Литвин Л. Н. «Наша» или «не наша» М. Монтесорі? / Л. Н. Литвин // Советская педагогіка. – 1991. – № 8.
5. Уроки тишини по Монтесорі. – Мамина школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=eG571ETu5dQ>.
6. Педагогіка М. Монтесорі. Уроки тиші для галасливих дітей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/94712-pedagogika-m-montessori-uroki-tishi-dlya-galaslivih-ditejj.html>.
7. Каледа Віолета. Про наш Монтесорі-клас [Електронний ресурс] / В. Каледа. – Режим доступу: <http://www.svetrebenka.com/?p=1275>.
8. Каледа Виолетта В центре Харькова открылся украиноязычный детсад Монтесорі [Електронний ресурс] : режим доступу <https://nakipelo.ua/v-tsentre-harkova-rouavilsya-pervyj-i-edinstvennyj-ukrainoyazychnyj-detsad-montessori/>
9. Метод научной педагогіки Марии Монтесорі / Сост. и ред. З.Н. Борисова, Р.А. Семерникова. – К., 1993. – 144 с.

Олександр Волков

*доктор філософських наук, професор кафедри
філософії Мелітопольського державного
педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
(м. Мелітополь)*

ЛЮДИНА В СВІТІ АБСОЛЮТНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗА Н. ГАРТМАНОМ

Цінності можна порівняти з сутностями, оскільки вони володіють ідеальним буттям. Останнє проявляється у вигляді ціннісного почуття, яке є його передумовою. Саме таким чином долається релятивізм. Проблема полягає в мінливості ціннісного почуття. Однак Н. Гартман, німецький філософ-ідеаліст, основоположник критичної (або нової) онтології, засновується на тому, що «цінності існують в собі й існують у незмінності». Оскільки картини світу змінюють одна одну, вони не відкриваються у всій повноті. При цьому цінність буття сущого вже спочатку закладена в характері пізнання. Н. Гартман нагадує метафізичне рішення цієї проблеми в Античності, яке полягає в тому, що суще і є цінність: у Платона – це ідея блага, у Аристотеля – ентелехія.

Приймаючи до уваги неоднозначність визначення сутності як блага, Н. Гартман розглядає сутність як ціннісний принцип, внутрішній телос становлення, що пояснює, на його думку, появу проблеми універсалій. Сутність як універсалії – це сфера ідеального буття, вчиненого, хоча ще і не існування. Саме ідеальним буттям визначається ціннісна реакція в трансцендентальному акті. Хоча не слід забувати, що ціннісна акцентуація – це вибірковість, тому передбачає момент очікування і чуттєве переживання. Саме тому негативна цінність пригнічує. Звідси в разі невідповідності з реальністю відбувається втрата цінності, оскільки ілюзії її не мають. Мова йде про істинність або неістинність ідеальної вимоги. У цьому подоланні відбувається формування цінності певних вчинків і поява норм, які співвідносяться з іншими, що не вичерпується тільки вчинками, а спочатку визначається в інтенції, наміри що-небудь зробити. Але це, стверджує філософ, не призводить до розшарування реальності, а тільки передбачає трансцендування. Інша справа, що ціннісний конфлікт створює ситуації, які переживаються. Тому Н. Гартман говорить про «рефлексію» реальності в цінностях. Це може бути захоплення, радість, надія або розчарування, каяття або огида. Це відбувається в так-бутті, трактування якого дуже близька розумінню «присутності» М. Гайдеггером.

Як і М. Гайдеггер, Н. Гартман каже не про чисті цінності в їх ідеальності, а про їх безпосередню даність в реальності. Цінності акцентують переживання, мають вагомість і нав'язливість. Якщо вони відсутні, то реальність не переживається. Тільки за допомогою цінностей почуття відповідають на реальність. Вони можуть втілюватися в образах, уявленнях та ідеях. Іншими словами ціннісне почуття має онтологічну функцію. Воно дозволяє відчути «тяжкість» реальності. Саме в цьому полягає онтологічна апологетика ідеальності. Цінності дані апріорно, при цьому не належать буттю, а розкриваються в його пізнанні. Це пов'язано з тим, що пізнавальна цінність завжди знаходиться під питанням. Останнє завжди є ставлення до сутності. Тому Н. Гартман досліджує способи буття царства цінностей. Їх область – це область ідеального, яка споріднена області сутностей. Він нагадує про Платона, який розуміє ідеї як первообрази, що не взяті з досвіду, але доступні в чистому вигляді. При цьому цінності не детермінують реальне безпосередньо, але утворюють інстанцію, їх самостійність більш висока, ніж сутностей. Відповідно, оцінка реального вчинку залежить від прийнятих цінностей, оскільки цінність існує незалежно від реальності, тому що належать до ідеального буття. Тому цінність неможливо витягнути з реальності і досвіду, але можна схопити, після чого припустимо її реалізація. Без цього неможливо виявити онтичні властивості вчинку. Це і є, по Н. Гартману, апріорність ціннісної свідомості. При цьому він заперечує, що цінність схоплюється під впливом реальності. Як приклад наводить апріорні цінності, які використовуються при оцінці й демонстрації хороших вчинків, коли моральне почуття звертається до реальності, але не обмежується її описом. Тому філософ наполягає на реальності ціннісного почуття і детермінуючій силі цінностей.

Стверджуючи, що ціннісне почуття залежить від одного разу схопленої цінності, Н. Гартман наголошує, що цінності можуть перебувати в конфлікті одна з одною. Детермінованість полягає в тому, що вони утворюють ідеальний предмет, що має об'єктивний зміст, якій визначає оцінку вчинку. Іншими словами, цінності мають

трансцендентальне походження, але, так чи інакше, між цінностями й реальністю встановлюється зв'язок.

Отже, цінності впливають на царство сутностей і ідеальне буття; при цьому їхня своєрідність залежить від історичної обумовленості. Але, підкреслює Н. Гартман, вона нічого не змінює в цінностях гуманізму, розумінні мужності, справедливості і законності, незважаючи на мінливість ціннісної свідомості.

Список використаних джерел

1. Hartman N. Platos logic des Seins / N. Hartman. – Gieben : Topetman, 1909.
2. Гартман Н. Эстетика=Asthetik / Н. Гартман. – М., 1958.

Олена Гандзюк

магістрантка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

(науковий керівник – кандидат педагогічних наук, асистент кафедри музики

Полтавського національно педагогічного університету імені В.Г. Короленка Гринь Ю. М.

(м. Полтава)

СИСТЕМА ОСВІТИ В ПРИВАТНІЙ ШКОЛІ «ЧАРІВНИЙ СВІТ»

Постановка проблеми. Поява в Україні авторських приватних шкіл обумовлена: зміною політико-економічних та соціально-культурних векторів, розвитку держави, відходом від адміністративно-командної централізованої управлінської системи, переходом держави до стратегії децентралізації та автономії освітніх закладів підвищенням попиту на якісну та конкурентоспроможну середню освіту.

Нинішні авторські школи в Україні спираються на такі нормативні акти, як: Закон України «Про інноваційну діяльність», «Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності», «Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад». Але основний документ, який мав би бути на державному рівні – «Положення про авторську школу», – на сьогодні не укладено. Феномен авторської школи до 2021 року на базі загальноосвітніх навчальних закладів провадитимуть всеукраїнський експеримент у межах становлення Нової української школи.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанням авторської школи та передовим освітнім досвідом займалися В. Бондар, М. Красовицький, К. Присяжнюк, О. Сухомлинська, М. Ярмаченко та інші. Як зазначає О. Сухомлинська, цей феномен – авторська школа як педагогічне явище – отримав своє розповсюдження в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Вагомий внесок у розвиток інноваційності системи загальної середньої освіти зробили М. Ачкасов, В. Біблер, В. Дурдуківський, Н. Гонтаровська, М. Гузик, О. Захаренко, Д. Лебедев, С. Мар'ясин, В. Сухомлинський, Я. Овсієнко, М. Палтишев, А. Сологуб, Л. Терещенко, І. Ткаченко, М. Чумарна, В. Шаталов, М. Щитинін.